

ТАҚРИЗ

ба автореферати Қамчибекзода Гулнора Эшон дар мавзуи “Маърифати педагогӣ – психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар оила” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Маърифат ин паҳн кардани дониш, ғояҳо ва арзишҳо дар байни одамон бо мақсади баланд бардоштани сатҳи таҳсилот ва рушди фарҳангии онҳо мебошад. Ин раванд огоҳӣ, муҳокимаи мавзӯҳои гуногун ва мубодилаи афкорро дар бар мегирад.

Бояд қайд кард, ки маърифат озодии интиҳоб ва мустақилиятро дар қабули қарорҳо дар бар мегирад, зеро одамон худашон чӣ гуна истифода бурдани маълумоти гирифташударо истифода мекунанд. Аз ин рӯ, ҳангоми гузаронидани корҳои маърифатӣ ба назар гирифтани ниёзҳои муосири волидон муҳим аст. Барои ин, сатҳи дониш ва малакаи онҳоро дар соҳаи мушаххас пешакӣ арзёбӣ кардан лозим аст.

Дар рисолаи пешниҳодшуда андешаҳо оид ба масоили назариявӣ ва методологӣ, баррасӣ ва муқоисаи вазъияту шароитҳои оилаҳои тоҷик, маърифати педагогӣ- психологии волидон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ баён шудааст.

Асоси таҳқиқоти муаллифро баррасии озмоишҳои илмӣ педагогӣ психологии олимони ватанию хориҷӣ оид ба маърифати педагогӣ – психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар оила ташкил додааст. Ҳалли масъалаи мазкурро унвонҷӯй дар натиҷаи корҳои илмӣ назариявӣ ва амалӣ оид ба мавзуи мазкур дар муқаддима, се боб ва ҷамъбасти он нишон додааст.

Муаллиф мавзуеро барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интиҳоб намудааст, ки муҳим ва мубрам аст, зеро маърифати педагогӣ – психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар оила ташкил менамояд.

Бояд қайд кард, ки муаллиф бо мақсади баррасии ҳаматарафаи мавзуи таҳқиқот адабиёту осори илмӣ олимону муҳаққиқони зиёди ватаниву хориҷиро омӯхта, вобаста ба мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ таҳлилу таҳқиқ ва кор ба таври густурда мавриди истифода қарор додааст.

Дар муқаддима муҳимияти мавзуи таҳқиқот асоснок шуда, дастгоҳи илмӣ таҳқиқот муайян, мақсаду вазифаҳо ва фарзияи кор таҳия, озмоиш ва татбиқи натиҷаҳо ва масъалаҳои ба ҷимоя пешниҳодшуда мухтасар ва амиқ муайян карда шудаанд.

Навгониҳои пешниҳодшуда дар рисола ба он арзёбӣ мегардад, ки натиҷаҳои ба дастмада бештар нуктаҳои илмӣ ба ҳисоб рафта, ҷанбаи назариявӣ амалии кори илмӣ, махсусан фарзияи илмӣ ва нуктаҳои ба

ҳимоя пешниҳодшавандаро инъикос мекунамд. Аз ҷумла:

1. Таҳлили хусусиятҳои муносибатҳои волидон дар оила ва таъсири он ба инкишофи шахсияти хонандагон;

2. Коркарди технологияи нави маърифатнокии педагогию психологии волидон тавҷам бо анъанаҳои миллӣ дар таълиму тарбияи оилавӣ;

3. Тартиб додани пурсишномаҳо, таҳлил ва натиҷагирӣ оид ба маърифатнокии педагогию психологии волидон;

4. Таҳлилу баррасӣ ва муқоисаи натиҷаҳои бадастовардашуда оид ба нишондиҳандаҳои маърифатнокии педагогию психологии волидон;

5. Коркард ва пешниҳод намудани тавсияҳо доир ба маърифатнокии педагогию психологии волидон.

6. Ошкор кардани анъанаҳои миллӣ дар тарбияи оилавӣ ҳамчун заминаи ташаккули маърифати педагогию психологии волидон;

7. Кушода додани мушкilotи волидон дар раванди таълиму тарбия тавассути роҳу усулҳои муносири педагогию психологӣ.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки маълумоти илмӣ бадастовардашударо метавон барои амалигардонии маърифатноккунии волидон, коркарди барномаҳо, дастурҳои таълимӣ, китобҳои дарсӣ истифода бурд. Натиҷаҳои таҳқиқотро барои таҳқиқи минбаъдаи мавзӯ дар доираи дигар илмҳо низ истифода бурдан мумкин аст. Инчунин, ин натиҷаҳоро метавон ҳангоми таълими курсҳои «Маҳорати коммуникативии волидон», «Муоширати педагогии волидон», «Муносибатҳои волидон дар оила», «Педагогикаи омӯзгорӣ» ва «Педагогикаи синнусолӣ» ба таври васеъ истифода бурд.

Аҳамияти амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ бо ироаи ин фарзияҳо муайян карда шуданд:

– таҳлили адабиёти мавҷуда, омӯхтан ва ҷамъбаст намудани таҷрибаи пешқадами омӯзгорон;

– мушоҳидаи мунтазам ва давомнок ба ҷараёни амалӣ намудани маърифати педагогию психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонанда дар оила, суҳбат бо омӯзгорон, волидон;

– суҳбатҳои фардӣ ва гурӯҳӣ бо волидону хонандагон;

– ба вучуд овардани лаҳзаҳои мувоҳисавӣ дар ҷараёни ҷамъомадҳои волидон;

– таҳлили лоиҳаҳои таълимӣ барои хонандагон ва тариқи озмоиш санҷидани масъалаҳои дар фарзия гузошташуда.

Дар муқаддима зарурияти аҳамияти мавзӯи таҳқиқот ва дараҷаи омӯзиши он, асосҳои назариявӣ методологӣ ва усулҳои таҳқиқот, аҳамияти назариявӣ амалӣ ва навгониҳои илмӣ таҳқиқот асоснок карда шуда, фарзия, мақсаду вазифаҳо ва объекту предмети таҳқиқот муайян гардидаанд.

Боби якуми рисолаи илмӣ «Асосҳои назариявии маърифати педагогӣ – психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар оила» паҳлуҳои назариявии масъалаи таҳқиқшавандаро мавриди омӯзиш қарор гирифта, дар он аз

ҷумла таъкид гардидааст, ки яке аз роҳҳои баланд бардоштани маърифати педагогӣ – психологӣи волидон, ҳамкори волидон бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ба шумор меравад.

Боби дуюми рисолаи илмӣ «Истифодаи технологияи нави фаъолгардонии равобитаи оила ва муассисаи таълимӣ ҳамчун омилҳои самарабахши таълиму тарбияи хонандагонии синфҳои ибтидоӣ дар оила» низ аз ду зербоб иборат буда, дар он фаъолгардонии равобитаи оила ва муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст.

Боби сеюми рисолаи илмӣ “Кори таҷрибавӣ – эксперименталӣ бо волидон дар асоси татбиқи технологияи нави маърифати психологӣ – педагогӣи волидон” Дар муассисаҳои таълимӣ ду омил асосӣ ба инobat гирифта мешавад: омилҳои объективӣ - ба вучуд овардани шароити инкишофи фаъолиятҳои нави замонавӣ ва татбиқи натиҷаҳои он; омилҳои субъективӣи алоқаманд ба равандҳои таълимӣ ва омодагӣҳои он оид ба фаъолияти нави таълимӣ. Одатан омӯзиш барои волидон боиси рушди тафаккури педагогӣи онҳо мегардад ва як қисми вақти худро дар ин нақш мебахшанд. Яъне, вақти муайян дар хона нақши омӯзгорро иҷро мекунанд ва ба ин васила дар онҳо малакаҳои педагогӣи рушд меёбад. Хониши волидонӣ – ин хониш одатан аз ҷониби омӯзгор бо волидон ҷиҳати таълиму тарбияи фарзандон аз мавқеи онҳо (волидон) ташкил ва баргузор мегардад. Дар ин асно, волидон низ фаъолони ширкат варзида, андешаҳои худро ибраз менамоянд.

Муҳаққиқ дар қисмати озмоишии кори таҳқиқотӣ шаклҳо, роҳҳо ва тарзу усулҳоеро роҳандозӣ кардааст, ки дар иҷода сохтани ин масъала шароити мусоидро фароҳам оварад.

Ба андешаи муҳаққиқ дар иртибот бо масъалаи мавриди таҳқиқ қарор додани маърифати педагогӣ – психологӣи волидон ҳамчун омилҳои самарабахши таълиму тарбияи хонандагонии синфҳои ибтидоӣ дар оила махсус меёбад.

Дар кори илмӣ-таҳқиқотии диссертант нуқтаҳои назари илмӣ-методологӣ ва асосҳои назариявии тарроҳии технологияи нави маърифати педагогӣ – психологӣи волидон ҳамчун омилҳои самарабахши таълиму тарбияи хонандагонии синфҳои ибтидоӣ дар оиларо таъмин мекунад.

Аз таҳлили кори таҳқиқотӣ маълум мегардад, ки диссертант ба мақсадҳои таҳқиқот қомеъ шуда, вазифаҳои дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузоштаро ҳаллу фасл кардааст.

Автореферат Қамчибекзода Гулнора Эшон ба талабот ҷавобгӯ мебошад ва муҳтавои мухтасари диссертатсияро ифода мекунад. Мақолаҳои дар нашрияҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷопнамудаи муаллиф мазмунҳои таҳқиқотро инъикос мекунад.

Натиҷаҳои ба дастмадаи муҳаққиқ, эътимодноки, ҳулосаву тавсияҳои методӣ аз ҷиҳати илмию - методӣ дар қори илми таҳқиқоти илмӣ унвонҷӯ асоснок қарда шудаанд.

Ҳулоса, диссертатсияи Қамчибекзода Гулнора Эшон дар мавзӯи “Маърифати педагогӣ – психологии волидон ҳамчун омили самарабахши таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар оила” ба талаботи КО А назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, профессор,
ноибӣ президенти Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон

Каримова И.Х.

Маълумот барои тамос:

734055, gumanizm@mail.ru Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи Бехзод, 8, х.2 Тел: +992 907725594

Имзои Каримова И.Х.-ро тасдиқ менамоям

Нозири кадр ва коргузори

Саидова М.

13.07.2025